

1. Odpoveď dočasne povereného ministra životného prostredia Slovenskej republiky J. Budaja na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky J. Mičovského podanú 17. januára 2023 vo veci problematiky výpočtu účelovej finančnej rezervy, ktorú musia vytvárať prevádzkovatelia skládok odpadov

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ján Budaj
minister

KANCELÁRIA PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 31-01-2023		
Číslo spisu: MENS-26/2023		
Listy:	Prílohy:	
RZ	CH	U

Bratislava, 24. január 2023

Číslo: 6239/2023-10.1

4713/2023

Vážený pán poslanec,

dovoľte mi reagovať na Vašu interpeláciu (PREDS-7/2023), týkajúcu sa skutočnosti, že súčasná legislatíva nerieši situáciu, keď povolujujúci orgán zistí rozdiel medzi nákladmi na uzatvorenie a rekultiváciu skládky odpadov rozpočtovanými v minulosti a skutočnými nákladmi zistenými počas súčasných cien.

Vo svojej žiadosti sa zaujímate o odpovede na nasledujúce otázky:

1. Existuje miera voľnosti pri výpočte ÚFR? Ak áno, čím je určená?
2. Ak objektívne vzniknú dva výrazne rozdielne výpočty ÚFR, obidva vypracované oprávnenou osobou, aké sú povinnosti, resp. možnosti inšpekcie pri riešení takéhoto rozporu?
3. Zvažuje Ministerstvo životného prostredia SR upraviť súčasný spôsob výpočtu ÚFR? Ak áno, ako?
4. Zvažuje Ministerstvo životného prostredia SR možnosť v konkrétnom prípade skládky Šemetkovce posúdiť rozhodnutie Slovenskej inšpekcie životného prostredia Košice a prípadne ho upraviť spôsobom, ktorý by zmiernil tvrdosť súčasného rozhodnutia? Ak áno, využije ju?

K otázke č. 1:

Účelová finančná rezerva predstavuje finančnú zábezpeku, ktorú musí odvádzať prevádzkovateľ skládky odpadov každý rok v závislosti od prijatého množstva odpadu na skládku odpadov. Účelová finančná rezerva slúži na pokrytie nákladov na uzatvorenie, rekultiváciu a monitoring skládky odpadov po jej uzatvorení.

Vyhláška stanovuje presný výpočet ročnej výšky účelovej finančnej rezervy, ktorú je prevádzkovateľ skládky odpadov povinný každoročne odvádzať na účelovo viazaný účet v Štátnej pokladnici. Prevádzkovateľovi však nič nebráni v tom, aby si tvoril účelovú finančnú rezervu aj nad rámec výpočtu. Povinnosť uzatvoriť a rekultivovať skládku odpadov, ako aj vykonať následný monitoring nie je naviazaná na výšku tvorenej finančnej rezervy. Je na zodpovednosti prevádzkovateľa, aby „šetril“ finančné prostriedky na uzatvorenie a rekultiváciu skládky odpadov, či už na účte vytvorenom pre účelovú finančnú rezervu alebo samostatnom účte tak, aby vedel v budúcnosti naplniť svoje zákonné povinnosti.

K otázke č. 2:

Ročná výška účelovej finančnej rezervy predstavuje sumu, ktorú je prevádzkovateľ povinný odvádzať na osobitný účet v Štátnej pokladnici. Do vzorca pre výpočet ročnej výšky účelovej finančnej rezervy okrem projektovou dokumentáciou navrhovaných investičných nákladov vstupujú aj ďalšie premenné, ako napr. voľná kapacita skládky odpadov pri začatí tvorby účelovej finančnej rezervy v čase výpočtu, medziročná miera inflácie (index spotrebiteľských cien) uverejnená Štatistickým úradom Slovenskej republiky za kalendárny rok, v ktorom boli odpady na skládku odpadov uložené a roky prevádzkovania skládky odpadov.

Vzorec pre výpočet ročnej výšky účelovej finančnej rezervy obsahuje pevne stanovené premenné, čo znamená, že nie je možné, aby oprávnená osoba vypočítala dve rozdielne sumy ročnej výšky účelovej finančnej rezervy, resp. aby rozdielne sumy vypočítali dva nezávislé subjekty.

Iná situácia nastáva v prípadoch, ak sa porovnáva výška účelovej finančnej rezervy vypočítanej prevádzkovateľom pri začatí prevádzkovania skládky odpadov a výška účelovej finančnej rezervy, vypočítaná na základe aktualizovaného projektu pri podaní žiadosti o udelenie súhlasu na uzavretie skládky odpadov, vykonanie jej rekultivácie a uskutočňovanie následného monitoringu. Čo však nemá vplyv na to, koľko prevádzkovateľ odviezol na tvorbu odvodov v minulosti, môže byť však dôvodom na zmenu výšky odvádzaných platieb.

Rozdiel medzi „počiatočnou“ a „konečnou“ výškou predpokladanej ceny uzatvorenia skládky odpadu, a teda výšky potrebnej ÚFR je odôvodnený najmä skokovým nárastom cien stavebných materiálov a neustále sa zvyšujúcim indexom cien stavebných prác. Každopádne ale platí, že prevádzkovateľ skládky odpadov je povinný skládku odpadov uzatvoriť a zrekultivovať bez ohľadu na to, či je vytvorená účelová finančná rezerva na tieto činnosti postačujúca. Ako podnikateľský subjekt musí prevádzkovateľ skládky odpadov znášať aj riziká spojené s navýšením cien stavebných materiálov a prác.

Slovenská inšpekcia životného prostredia nemá žiadne zákonné možnosti na to, aby rozhodovala o následkoch, vyplývajúcich z nesúladných výpočtov účelovej finančnej rezervy pri začatí a ukončení prevádzkovania skládky odpadov. Ak prevádzkovateľ skládky odpadov požiada inšpekciu o udelenie súhlasu na uzavretie, rekultiváciu a monitoring skládky odpadov, je povinný spolu so žiadosťou predložiť aktualizovanú projektovú dokumentáciu, súčasťou ktorej sú aj ceny za jednotlivé materiály a práce. Na základe udeleného súhlasu ministerstvo následne uvoľní zodpovedajúcu časť prostriedkov účelovej finančnej rezervy, potrebnú na vykonanie odsúhlasených prác.

K otázke č. 3:

Ministerstvo životného prostredia finalizuje legislatívny návrh, zameraný na zmenu vzorca pre výpočet účelovej finančnej rezervy. Cieľom návrhu je zabezpečiť tvorbu účelovej finančnej rezervy vo výške zodpovedajúcej rastúcim cenám stavebných a ďalších prác, súvisiacich s uzatváraním, rekultiváciou a následným monitorovaním skládky odpadov tak, že do vzorca pre výpočet účelovej finančnej rezervy bude zahrnutý index cien stavebných prác. Ďalšou novinkou bude zmena frekvencie platby účelovej finančnej rezervy, ktorá zohľadní problémy prevádzkovateľov s jednorazovou ročnou platbou (jednorazová platba je finančne náročná) a zmení povinnosť úhrady z ročnej na mesačnú, čo prevádzkovateľom umožní hradiť prostriedky do účelovej finančnej rezervy priebežne.

Zjednodušene povedané, podľa nového vzorca by jeho výsledkom nebolo, akú výšku platby má prevádzkovateľ v danom roku vykonať, ale údaj, koľko finančných prostriedkov má figurovať na účte pre účelovú finančnú rezervu v danom roku, pričom výška platby bude predstavovať rozdiel medzi sumou nachádzajúcou sa na účte a sumou, ktorá má byť podľa vzorca vytvorená.

K otázke č. 4:

Vážený pán poslanec, dovoľujem si Vás ubezpečiť, že cieľom ministerstva je neustále zlepšovanie legislatívneho prostredia a aplikačnej praxe v oblasti nakladania s odpadmi. V tejto súvislosti ministerstvo neustále uskutočňuje relevantné kroky a opatrenia v záujme zabezpečenia uzatvárania, rekultivácie a monitorovania všetkých skládok v Slovenskej republike

Pokiaľ ide o skládku odpadov Šemetkovce uvádzame, že ministerstvo nie je oprávnené vstupovať do kompetencie Slovenskej inšpekcie životného prostredia pri vydávaní súhlasu na uzavretie skládky odpadov, jej rekultiváciu a následný monitoring. Rovnako nie je oprávnené vyjadrovať sa k výpočtu ročnej výšky účelovej finančnej rezervy, vykonanému inšpekciou za roky, za ktoré povinná osoba účelovú finančnú rezervu neodvádzala.

V prípade pochybností o správnosti výpočtu odporúčame novému prevádzkovateľovi skládky odpadov vyžiadať si od inšpekcie všetky doklady, ktoré boli podkladom pre realizáciu výpočtu a tento výpočet následne samostatne realizovať, keďže neuhradenie účelovej finančnej rezervy za príslušný kalendárny rok v zákonom stanovenej výške je spojené s rizikom sankcií voči dotknutému prevádzkovateľovi. Nový prevádzkovateľ skládky odpadov má možnosť obrátiť sa priamo na príslušný inšpektorát so žiadosťou o podrobné vysvetlenie realizovaného výpočtu.

Verím, že realizácia vyššie uvedených krokov bude nápomocná k doriešeniu situácie k spokojnosti nového prevádzkovateľa.

S úctou

Ján Budaj
minister životného prostredia
Slovenskej republiky

Vážený pán
Ján Mičovský
poslanec
Národná rada Slovenskej republiky
Bratislava

Na vedomie:
Vážený pán
Boris Kollár
predseda
Národná rada Slovenskej republiky
Bratislava